



Gulchra. deciduas; & fructus ad varios mensæ, ac va- letudinis usus opportunos, qui ad esum, ad illuminationem, & ad unctionem valent. Unde non solum per se speciosa est, maximè, ut arbitror, in Palæstina, sed fructuosa valde. Hinc in litteris inspiratis, solet oliva proverbialiter sumi pro re speciosa, abundante, & utili. Sic sumitur à Siracide nostro hic: Quasi oliva speciosa in campis. Et cap. 50. 11. Quasi oliva pullulans. Syrus, Quasi oliva decora. Tigurina, ut oliva elegans, & fructifera. Jerem. 11. 16. Olivam uberem, pulchram, fructiferam, speciosam vocavit Dominus nomen tuum. Et Oleez 14. 7. Erit quasi oliva gloria ejus. Sunt etiam non pauci, qui arborum pulcherrimam, seu decoris, aut pulchritudinis, de qua Levit. 23. 40. interpretentur oleam: nam 2. Esdræ cap. 8. 15. ad festum scenopægiæ adjunctæ leguntur frondes Olivæ. Et pro frondes ligni pulcherrimi Hebraicè est semen, quod Oleum, seu pinguedinem sonat, id est, ligni pinguis. 1627 Secundò, olivis longissima data ætas Plin. apud Plinium lib. 16. cap. 45. Firmissima ad vivendum olea, ut quas durare annis CC. inter auctores conveniat. Et c. 40. dixerat, quòd cariem vetustatemque non sentiat. Eapropter Deorum simulachra ex olea fabricabantur: unde Cicero lib. de legibus; Nisi forte Athenæ tuæ sempiternam in arce oleam tenere poterunt. Tertiò, de Olivæ plantatione sic præcipit Cassius Dionys. l. 9. de Agricul. cap. 6. Cum plantatio sit olearum, locos purgare oportet, in quibus earum plantationem instituimus, & quidquid est alterius generis, eximere, & murum, aut sepem circumdare. Rutilius Taurus lib. 1. de Rustica cap. 6. Græci jubent, oliva cum plantatur, & legitur, à mundis pueris & virginibus operandum. Credorecordati arbori huic esse præfulem castitatem. Et certè Cassius Dionys. c. 1. lib. 9. celebrem Olivæ Atheniensis productionem Virgini Minervæ ex fabulis attribuit. Minerva Oleam in arce produxit floridam & fructuosam, & ex hac coronata & ab omnibus conspecta vicit. Meminit fabulæ Plinius lib. 16. c. 44. Tertullianus de Corona militis cap. 12. 1628 Quartò, Oliva arbor est Sapientiae sacra, & sapientiae symbolum: Ethnici enim Olivam à Minerva sapientiae Dea editam fabulati sunt, quando de Atheniensis urbis conditione, & nomine cum Neptuno contendit, uti proximè dicebamus: & cum singulis ferè Diis plena superstitionis antiquitas singulas propè arbores consecravit, Minervæ dicata est olea. Sed & in nostra etiam antiquitate Sapientiae dicatam Olivam comperimus: duos enim Cherubinos, id est, sapientes, de lignis Olivarum 3. Reg. 6. 23. in divino oraculo fabricatus est sapientissimus Salomon. Agnosceit Olivam sapientiae symbolum Sanctus Ambrosius in ramo columbæ oleagino lib. de Noè & arca cap. 19. & Origenes in oleo decem Virginum Matth. 25. Hom. 32. Rationem inde sumimus, quòd oliva luminis sit arbor, uti Sanctus Hieronymus Epistola ad Oceanum vocat, dum de ramo illi à columba Noëtica delato scribit. Sicut enim oliva lumen oleo fovet, & alit, ita sapientia veritatis lucem doctrina nutrit. 1629 Quintò, claret ex sacris, & humanioribus litteris, oleam esse pacis, clementiæ, pietatis, & misericordiæ symbolum; uti observant sacri Interpretes, & Doctores ad locum Geneleos 8. 11. ubi de Olivæ ramo à columba

in arcam deducto: unde Noëmus collegit misericordiæ insigne divina, ut loquitur Ambrosius. Hanc eandem significationem symbolicam habent duæ illæ Olivæ, de quibus Zachar. 4. 3. & Apoc. 11. 4. nam pro duofiliis Olei v. 14. seu, quod idem est, duæ Olivæ, vertunt LXX. Hi sunt viri misericordiæ; qui misericordiæ fructibus abundant; & qui Cherubinis à Salomone fabricatis ex lignis olivarum significantur 3. Reg. 6. 23. Unde ex oliva fieri simulachra Deorum Brixianus putat, ut portendetur benignitas, misericordia, & clementia, qua maximi illi præditi sunt, quamque ab eis exstulamus. Arborem ministræ pacis Rupertus vocat lib. 5. de divinis officiis cap. 16. Arbor pacis insigne appellatur à Sancto Isidoro lib. 17. Etymol. cap. 7. Tertullianus de Corona militis cap. 12. causam dedit; quia nimirum Minerva olea coronata pacem inivit cum Neptuno. Quin & olea militiam coronari à Minerva, non solum artium, sed armorum quoque Dea; & pacem cum Neptuno iniisse, ex hoc arbore coronatam. Sextò, Oliva Regia arbor est, & in Sylvis principatum tenens. Horatius lib. 1. Od. Undique decerpæ frondi præponere Olivam. Ideò cum de formanda Monarchia ligna tractarent, post consultationem de Rege placuit dare scepra Olivæ; unde ad eam primo loco Imperium in arbore defertur Judic. 9. 8. vide ibi nostrum Serarium. Platanus in plateis; & ejus commendatio. 1630 Hic ultimum tenet locum Platanus, Platanus arbor commendatissima. Primò ab altitudine: Secundò à ramorum latitudine. Unde illud Martialis lib. 9. Epig. 49. de Platano Cordubensi fata Cæsaris manu. Edibus in mediis totos amplexa penates Stat Platanus densis Cæsariana comis. Auctorem, Dominumque suum sentire videtur, Sic viret, & ramis sidera celsa petit. Et S. Isidorus lib. 17. cap. 7. Platanus à latitudine foliorum dicta, vel quòd ipsa patula sit, & ampla; nam παλάτις Græci latum vocant. Quòd spectat ea translatio, quæ pro exaltata sum, legit dilatata sum. Tertiò, commendatur Platanus à foliorum amplitudine, & forma. Amplitudo eximia est: forma verò scutorum, & peltarum instar, ut Hugo Carenensis hic observat. Quot habet folia, tot habet senta. Quartò, radices fundit adeò latè, ut M. Varro scribat lib. 1. de Rustica cap. 37. Aliæ radices diffunduntur latius, ut Platani, usque eò, ut Theophrastus scribat, Athenis in lyceo, cum etiamnum Platanus novella esset, radices trium & triginta cubitorum egisse. 1631 Quintò, Platanum calibem dixit Horatius lib. 2. Od. 15. quòd alterius arboris mationem non ferat. Unde arbor casta appellatur à Brixiano in Symbolis. Sextò, latè suum diffundit odorem. Plato in Plato. Phædro, Platanus ista (sub qua cum amicis disputabat) patulis admodum ramis, & procerata est, & altitudo verticis illius, opacitasque pulchra nimium, & amæna, ac præcipuum nunc habet florendi tempus, ut omnis circum locus suavitate compleatur odoris. Septimò, gratissima Platani umbra celebratur Vatum maximè ingenio. Plinius lib. 12. c. Plin. 1. Commendatio Platani non alia major est; quam

quàm solem æstate arcere, hieme admittere. Ariflonæus Epist. 3. Ibi Platanus densa ramis, opaca umbra, aura modica, herba mollis, & tempestate æstiva florere docta, confedimus humi Claudianus in Honori Epithal. Cum post labores sub Platani cubes virentis umbra. 1632 Octavò, commodissima Platani umbra ad convivia, ad disputationes, Maro Georgic. 4. Jamque ministrantem Platanum potantibus umbram. Et Ovid. lib. 2. Od. 11. Cur non sub alta vel Platano potamus uncti? Plinius proximè relatus scribit, Licinium Consulem epulatum esse intra Platanum cum 18. convivis, largè ipsa toros præbente fronde. Meminit etiam Cai Principis in Veliterno rure cum 15. convivis in Platano cænantis. Idem commemorat, in Lycia Platanum fuisse, intra quam esset specus, ubi 19. viri cænant. Sub Platano etiam Cicero, & Plato suas fingunt disputationes. Et Plinius loco relato Platanos commendat, ubi postea factum gymnasium. Ac deinde subtextit: Celebrate sunt primium Platani in ambulatione Academiae Athenis cubitorum XXXV. Nonò, adamat Platanus gelidi fontis aquas, ut observant Plinius memoratus, & alii multi; ad tot enim, tantosque ramos, & folia a-lenda, multo indiget humore: propterea dicitur exaltata juxta aquam, nutrita, vel even-ta ab aquis. Decimò, ex Plinio lib. 24. c. 8. Platani ad-versantur vespertilionibus. Vel ex veteri alia lectione, scorpionibus. Addit: Piliæ earum in vino potæ, omnibus serpentium, & scorpionum venenis medentur, item ambustis. De quo etiam Dioscorides lib. 1. cap. 91. & Pierius Hierogl. 25. ait: Platani folia arcent vespertiones, & noctuas. S E C T I O XXXIII. Aliorum Interpretationes præbiantur circa prædictos versiculos. 1633 Prima Carthusiani, Jansenii, Palacios, & aliorum recentiorum interpretatio est, adduci ab Incarnata Sapientia, & ejus Genitrice eas arborum & plantarum similitudines, ut ostendant, sibi competere excellentiori modo quiddid in creaturis est excellentiæ, sublimitatis, gloriæ, & commodi. Cum enim de prædictis arboribus & plantis tot evulgentur præconia, five ad illarum proceritatem, rectitudinem, pulchritudinem, incorruptibilitatem, odorem, viriditatem; five ad illarum utilitatem, umbram, medicamina, fructuum suavitatem, & ubertatem spectantia, ea omnia perfectissimè se habere ajunt Christus & Deipara; atque eapropter multipliciter exaltari in populo Israelitico, vel potius in Christiana Ecclesia. Addit Palacios argutè quidem: Adverte, Cedrum, Cupressum, Palmam, Platanum, celsissimas arbores esse. Sed Cedro convenit immortalitas, Cupressò rectitudo, Palma victoria, Platano jucunditas umbra, Olivæ præ-tium olei, Rosæ odoris gratia. Hæc igitur universa sibi adscribit Sapientia, scilicet quòd cum sit rerum omnium celsissima, sibi convenit melior immortalitas quàm Cedro, melior rectitudo quàm Cupressò, melior vincendi potestas quàm palma, melior umbra (id est, protectio, favor, auxili-um) quàm platano, odor jucundior quàm rosæ, majus misericordiæ suæ prætium quàm Olivæ. Subtextit continenter quod ad nostrum argu-ent. Ildeph. de Flores in Eccles.

menti illustrationem observatum velim: Et quia Christus quod habet dat, idè immortalitatem dat suis, rectitudinem justis, victoriam pugnantibus, afflictiis sole tentationum umbram sua protectionis, devotis æternitatis odorem, demum omnibus suæ misericordiæ Oleum largitur. Quod dictum similiter existimes de Deipara Virgine. 1634 His accedit Sanctus Isidorus lib. 4. S. Isidor. Epist. 228. ubi ita: Salomon Sapientiam quasi personam representans, cum non inveniret quo pacto per unum aliquod exemplum, aut unam plantam, ipsius pulchritudinem, sublimitatem & suavitatem exhiberet; vagatus per omnia gignentia, & ab unoquoque colligens id quod maximè conveniens, & decorum erat, ad eam representandam, ita eam hominibus adumbravit, ut ab hac quidem planta pulchritudinem, ab alia sublimitatem, ab alia odoris suavitatem ac fragrantiam mutuatus, occasionem præberet aliquid cogitandi quod sapientiæ dignum est. Lyranus sentit, dici divinam Sapientiam Litanus; exaltari in populo Israelitico vel Christiano, illarum arborum ad instar, per augmentationem divini cultus: atque hic poni plura exempla ad exprimendum augmentum donorum spiritualium. 1635 Hugo Carenensis poni existimat has arbores in designationem donorum, quibus Christus repletus fuit à suæ Incarnationis momento Isai. 11. 1. Et poni etiam illa arborum loca in designatione diversorum statuum Ecclesiæ, vel sanctorum; in commendationem sapientiæ, id est, Christi, & membrorum ejus. Et in expositione pro Beata Virgine, ait, ibi Deiparam se comparare horto vel viridario, ut sit spes, & læticia claustralium. Quæ verba ne te prætereant ad nostrum argumenti fulcimentum. 1636 Alter Fuldenfis Abbas Rabanus Maurus æquè doctus ac pius in Commentariis ad Ecclesiasticum. Hæc igitur, ait, nomina arborum, & montium conveniunt eminentioribus Christi membris, qui cum Apostolo dicere possunt: Christi bonus odor sumus Deo; & nostra conversatio in cælis est: & quis nos separabit à Charitate Christi? Itaque ille tum montium, tum lo-corum significata, proprietates, & commoda rectissime adaptat sanctis Ecclesiæ Doctoribus, Martyribus, Virginibus, virisque aliis sanctitate prælustribus, in quibus, & per quorum vitæ rationem multipliciter Christi gloria effloret, totoque orbe resplendet. Consonat Radulphus Ardens scriptor verustus & eruditus Hom. in Assumpt. B. Virginis in Tomo Homiliarum ab Alcuino Flacco collectarum. Cum divina Sapientia non possit esse major, vel altior, quàm semper fuerit, quomodo dicit se esse exaltatam? Non quia in se, sed quia in suis, dum eos exultat, exaltatur. Divina quippe Sapientia facit quòd sancti à vitiis surgentes, in alto virtutum se collocent, & quòd virtutum virtuti, bonum bono accumulent. Et hoc est, quod dicit: Quasi Cedrus, &c. 1637 Subtextit Radulphus pro Deiparæ gloria; Exaltavit itaque Christus dilectissimam Matrem suam sicut Cedrum in Libano, sicut Cupressum in monte Sion, & sicut Palmam in Cades: quia eam in via super altitudinem Fidei, Spei, & Charitatis, ceterarumque virtutum omnium super excellenter exaltavit; & in patria super omnem Angelorum & Archangelorum celsitudinem singulariter sublimavit. Decoravit quoque Radulphus cam